

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto	24 kron
za pol leta	12 „
za četrt leta	6 „
za en mesec	2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasiło političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Koerberjeve osnovne poteze.

I.

Zopet se je mnogo govorilo in pisalo o Koerberjevi nameri, da spravi Nemce pa Čehe. Od nastopa do danes je ministerski preds. dr. Koerber podal več načrtov, zasnov in namigljajev, kakó naj bi prišlo do sporazumljenja med Čehi pa Nemci vsaj na Češkem pa Moravskem. Najnovejši poskus je priobčil v osnovnih potezah, ki naj bi dale podstavo za z a k o n i t o sporazumljenje v obeh teh deželah. Radi teh osnovnih potez je ministerski avtor obširno izpregovoril najprej ob priobčenju, potem dne 11. novembra. Govor v dan sv. Martina je bil gotovo najobširniši, kar jih je doslej imel načelnik sedanjega ministerstva. Ko je pisec teh vrstic poslušal ta govor, mu se je vsilila misel, ki meri na to, da bi se vsi slovanski narodi tostranske polovine zjedini s Čehi za obstrukcijo, ako bi bile — razmere za to. Tako napačna se zdi piseu toliko stvar sama, kolikor taktika, v kateri obe je zabredlo sedanje ministerstvo.

Ako bi navajali vse, kar se je sodilo o »osnovnih potezah«, napolnili bi tolsto knjigo, a o tem bi niti ne poučili čitateljev, kaj je važnega, kaj postranskega v teh potezah.

Da si je ministerski predsednik — kakor je soditi po zadnji ustni izjavi v državnem zboru — voljan, upogniti se za vsako vrstne izpremembe »osnovnih potez«, je vendar potrebno pokazati na glavne napake v stvari in taktiki glede na te poteze, in to tem bolj, ker se ne vč da-li ne bo pl. dr. Koerber še sam vodil pogajanj med Nemci in Čehi, in ker v takem slučaju ni misliti, da bi jo fundamentalno ravno on zasuknil na pravično strani.

Največa napaka je pač ta, da se je poleg več prejšnjih vlad tudi Koerberjevo ministerstvo taktično udalo za pomirjenje najprej med Čehi in Nemci. Naj Čehi od punktacij naprej sedijo, kakor jim drago, parlamentarna zgodovina jih že pouči — ako v obče ostane pot do sporazumljenja odprta preko parlamenta —, da je bila fundamentalna, sicer iz okolnosti razumljiva napaka, da so se Čehi ob pogajanju postavili na taktično stališče, da naj se sporazumljenje izvrši najprej za dežele češke krone. Ta taktična napaka se do danes maščuje in se bo še nadalje maščevala nad Čehi in drugimi, doslej najbolj zanemarjenimi slovanskimi narodi. Poljaki so gotovo najbolj krivi, da so Čehi zabredli taktično, najprej po staročeški in pozneje do danes po mladočeški stranki. Mladočehi pa od začetka niso bili toliko navezani na Po-

ljake, in oni bi bili ob nastopu Badenijevem morali odtrgati se od Poljakov, pa združiti se v opoziciji z Jugoslovani in Malorusi. Ob taki opoziciji ni šlo najprej za pozitivne vspehe, temveč za moralni potres, ki naj bi bil probudil tiste činitelje, ki imajo na podlagi ustave v jednaki meri skrbeti za vse narode in v istih dobah, torej od začetka dalje istočasno.

Ali Mladočehi so imeli takih pseudo-politikov med seboj, ki so hoteli nakrat pokazati se z vspehi — in to že radi nasprotstva proti Staročešom, katere so bili ravno vrgli, ne izjemši prezasluznega Fr. L. Riegla samega.

Da so se Mladočehi združili z navedenimi slovanskimi narodi, bilo bi prišlo prej ali pozneje do načrtov, počevajočih vse narode, ne pa samo Nemce in Čehe na Češkem in Moravskem. Vsled tega bi ne bili nastali nikdar taki jezikovni načrti, kakoršnje je bil izdal Baden, in vsled tega bi tudi ne bilo prišlo do tiste obstrukcije, ki je končno zmagala jeseni 1899, in ki odlej gospoduje v tostranski polovini, v parlamentu in v vsem gibanju od vladnih strani.

Koerberjevo ministerstvo se je udeležilo tako vsvarjene situacije in je nastopilo taktično pot, katero je našlo od Tastijsa naprej. Že samo radi te taktike mora vsakatero ministerstvo zabresti, in naj snuje načrte še toliko debrohotno, pravično in v zmislu državne misli. Vsled taktične fundamentalne napake, da se je tudi dr. pl. Koerber lotil rešenja jezikovnega vprašanja samo za Češko in Moravsko, ni mogel zasnovati nobenega pravičnega, narodom in državnim interesom odgovarjajočega načrta. Vsled tega (in naj bi bil osnovec osnovnih načrtov še toliko moder državnik) ni mogel z lahka izogniti se tistim napakam, katere bi grozile oškodovati interese države same, češkega naroda in drugih slovanskih narodov.

V tem, da Čehi niso mogli sprejeti poslednjih osnovnih potez, ne tiči še nikako poročilo, da bo sledilo kaj boljšega. Boljše bi utegnili priti, ako bi prišlo novo ministerstvo s spoznanjem, da je bila doslej češka in vladna taktika glede na sporazumljenje jednako nepravilna, napačna, in da bi se po boljšem spoznanju lotilo sprave za vse narode in torej na podstavi skupnega načrta. Da bi se Koerberjevo ministerstvo postavilo na tako pravilno višino, v to ni nikake nadeje, ker se je preveč vpreglo v tisto taktiko, ki je prav za prav samo partikularistična taktika Nemcev čeških dežel,

tisoč grl, oba polka sta se vrgla na hrib, puščajoča za seboj mokro pot v travi.

Minolo je par minut za tem, ko so bili že prepričani, da so naskočili hrib, s katerega je bil sovražnik odšel pred par dnevi. Tu so se spogledali častniki in prostaki, stresali z glavo in niso si mogli raztolmačiti te vojne sramovali so se samih sebe in molčali.

Zopet je trajalo mesec dni in polki so se zopet nekoliko vzravnali, poprejšnja dobra volja se je povrnila, kajti v tem času je došel do njih časnik, v katerem je bila opisana »slavna zmaga« in da so ravno »oni sami« vedno zmagovali.

Blagoslovljali so v duhu korespondenta za tako poročilo v domovino...

V nekoliko dneh sta bila v naglici narejena dva mosta čez reko in najprej so bili dragonci na vrsti za prehod, vodeči svoje konje na brzdah. Dospevši na drugo stran reke, zbral se je polk, kolikor ga je še bilo; poskakali so v sedla ter se v diru podili na hrib pred njimi, da bi zavarovali prehod lastnih čet, ki so imele za njimi priti, da bi jih

in torej v zmislu tudi tistega nemštva, katero je od Herbstja dalje hrepelo, da bi češko kraljestvo razkrojilo v češko in nemško jezikovno ozemlje.

Fr. Podgornik.

Iz razprave o izjavi dr. a Koerberja.

II.

Govor posl. J. Biankinija v seji zbornice poslancev dne 7. novembra 1902.

Visoka zbornica! Njeg. ekscelencja gospod ministerski predsednik je v svojem programističnem govoru o uravnavi jezikovnega vprašanja — morda po znanem rimskem načelu: De minimis non curat praetor — pozabil, da to vprašanje ne vznemirja le s toliko krivico, nehvaležnostjo in nemodrostjo žaljeni in zlostavljeni narod češki, ampak tudi druge slovanske narode, sosebno pa Hrvate in Slovence na Jugu monarhije. (Živahno pritrdjevanje.)

Da, gospóda moja! Ko je že to vprašanje postavljeno na dnevni red, imajo tudi vsi drugi narodi vsaj pravico izvedeti, kaj gospod ministerski predsednik misli o tem in kako hoče ustreči njih pravnim zahtevam, in to tem bolj, ker je v juniju minolega leta v tej visoki zbornici podal slovesno izjavo: »Mi ne bomo vladali protivno nobenemu narodu te države, mi hočemo popolno pravičnost za vse narode. V tem vidimo svojo politično čast, katero hočemo ohraniti neomadeževano.« (Mejkljici.)

Po omejitvi uravnava jezikovnih odnošajev za Češko in Moravsko samo — o sloviti temeljni načelih nočem danes govoriti meritorično, ali menim, da se ne motim, ako pravim, da s takimi krivičnimi in brez-pametnimi načeli se že pripravljajo odhodni marš tega ministerst. (Prav res!) — ni njegova ekscelencja gospod ministerski preds. dnik vršil pravičnosti za vse narode, ni zadostil svoji lanskí izjavi. Takemu postopanju moramo mi oporekati najodločneje. (Pritrdjevalni klici.)

Sosebno moramo mi Hrvatje in Slovenci protestirati proti temu zato, ker uravnava jezikovnega vprašanja na naših južnih mejah ni le vprašanje pravičnosti, miru in reda za našo domovino, ampak tudi vprašanje varnosti miru in ugleda za vso monarhijo. (Pohvala.) Gospóda moja! Nasilno in krivično vzdrževanje italijanskega jezika v e. k. uradih v Trstu in v Istri in iz tega sledeča protinardna vladna politika provzroča tamkaj že tako zmešnjavo, da mora vsacega človeka

sovražnik ne napadel ter obsul (kakor po navadi) s svincem.

Naloga dragonskega polka je bila sedaj, ko so bile enkrat vse čete na tej strani, da vzdržuje dotiko s sovražnikom. Zopet so bili razposlani nekateri na razne pohode, pregledovali so ozemlje, kajti tem prokletim Burom ni bilo verovati.

Ostali polk prskal je v diru naprej čez griče, dospel v neko dolino, iz katere je na drugi strani zopet izišel ter se na ravnici, onkraj doline, zopet razpostavil. Radovedno so gledali v daljavo, po travnati planjavi; ali ničesar, prav ničesar ni bilo opaziti od sovražnika, dokler ni eden njih vendar glasno zavpil: »Tam... glejte tam!«

Ni bilo treba vpraševati, kaj je: vsi so videli. Dve, morda tri milje pred njimi — natanjko določiti daljave ni bilo možno radi prahu — videti je bilo ostro za-znamovano na horizontu gručo ljudi. Ni jih bilo niti 50 mož; pa tudi ko bi bila samo dva, nista mogla ostati neopažena. A videlo se je, da se ne ganejo in da se niti ne me-

navdajati žalostjo, če le količkaj patrijotično čuti in misli.

Tega, kar se nekaj časa sem vsled krivičnih uradnojezikovnih odnošajev in mahinacij sosednje Italije dogaja v imenu italijanskega jezika in kulture, se absolutno ne more več trpeti, in zadnja ura je, da se tu naravnost govori o tem. (Pritrdjevanje.)

Gospóda moja! V nobeni državi sveta ne bi bila dovoljena taka nesramna agitacija, kakor se je tu trpi od strani Italije. (Posl. Klofáč: In Prusije!). Ne take, kakor od strani Italije.

Zdi se kakor da monarhija habsburška nima več svojih trdno določenih mej na jugu; zdi se kakor da habsburška monarhija nima nikakih ministrov in nikakih uradnikov več, da bi čuvala svoje in interese velike večine svojega južnega prebivalstva!

Italijanski senatorji, kakor n. pr. Pasquale Villari (Čujte!) prihajajo k nam in inspiciirajo šole društva »Lega Nazionale« (Čujte! Čujte!), kakor da so avstrijski šolski nadzorniki. (Čujte! Čujte! — Poslanec Choe: Ali so podrejene inspekciji Italije?) Seveda, jaz bom pozneje še govoril o tem. (Pride še.)

Politični pregled.

V Trstu, 14. novembra 1902.

Državni zbor. Zbornica poslancev.

(Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.)

Včeraj smo imeli v našem parlamentu zopet pravo avstrijsko sejo. Razpravljali so s kričanjem in nabijanjem in došlo je tudi do tega, da so se češki in nemški radikali mej seboj celó — pretepali! — Spor med Čehi in Nemci je namreč provzročila razprava glede dvojezičnih napisov na železniških postajah na Češkem.

Že o govoru nemškega posl. Novaka, ki je govoril proti dvojezičnim napisom na onih lokalnih železnicah, ki vozijo po skoraj samonemškem delu Češke in zahteval tu samonemške napise, došlo je do kontroverze med Nemci in Čehi.

Železniški minister Wittek je opravičeval postopanje vlade in dejal, da se je v jezikovnem pogledu na novozgrajenih železniških progah na Češkem postopalo po normah, ki so že 18 let v veljavi in katerim ni dosedaj nihče prigovarjal. Te norme določajo, da morajo biti na vsem Češkem vsi napisi na železniških progah in vse objave, ki so namenjene občinstvu, v obeh deželnih jezikih. Državna uprava nikakor ne more ustreči željam Nemcev po samonemških napisih na

nijo za konjike; stali so mirno s puško ob nogi ter gledali proti konjici.

»Vendar, torej vendar enkrat!« čuti je bilo mrmranje v vrstah dragoncev in šest sto vojaških sre je počelo viharno tolči. Ne da bi bili čakali na povelje, brez pomisleka, brez misli, prijel je vsakdo njih za uzdo z levo roko, z desno dvignil sabljo, in obenem se je 1200 ostrog zabodlo konjem na strani. Polk je zletel preko ravni, kakor da je z električnim udarcem sunjen proti namišljenemu sovražniku. Niti jednega hura-klica ni bilo čuti. Dvanajst sto usta se je srdito stisnilo, šest sto parov oči je z grozovito jezo se uprlo na ono piko, kjer je bilo videti sovražnika. Vsa masa vrgla se je kakor plaz; od polkovnika do najmlajšega novince bili so vsi jednaki misli in gnani od iste sile. Prskanje konj, žvenket mečevih nožnic ob stremen, topot konjskih kopit ob zemljo, vse se je zjedilo v grozen šum, ki je utrjenim konjikom prijetno donel na ušesa, ter čudno vplival na ljudi in živali, da so še bolj besneli. (Pride še.)

PODLISTEK

Konec enega polka.

Po Jansovu poslovenil Leopold Modie ml.

S stegajenimi vratovi so tudi topničarji na bližnjih gričih strmeli naprej v daljo, kjer bi se mogel nahajati sovražnik. Sloneli so ob topovih ter čakali povelja, naj prično s igro. Menili so čuti sovražnika, in pričeli so ples na svojo pest, kajti pošla jim je bila potrpežljivost. To je bila voda na mlin za peš-polke na ravnini, ker tudi oni so komaj čakali kakkega predruženja. Grom topov pojeklenil jim je živce, olajšal nege; s prs se je umaknila teža, leteli, v pravem pomenu besede leteli so preko ravni proti hribu, kjer bi imel biti sovražnik. Kroglice njihovih topov so frčale preko njih glav, a to jim je bila olajšava, godba.

Nekateri so dospeli do vznožja hriba, a a še niso čuli niti strela od sovražne strani.

Glase, rohneč hura-klic, zasrli je iz dva

železnica iz več razlogov. Prvič, ker norme predpisujejo dvojezičnost, drugič, ker treba ustreči faktičnim potrebam, med katere spada tudi dvojezičnost, ker je v interesu reda in osebne varnosti, da so napisi občinstvu razumljivi.

Ko je minister končal govoriti, so Vse-nemei burno protestirali, a češki radikali so jim prigovarjali, vsled česar je prišlo do vi-harnega spora med jedrini in drugimi. Le-tele so najmastnejše psovke od obeh strani. Hrup je postal slednjič tako močan, da je moral podpredsednik Kaiser pretrgati sejo. Nemir pa je trajal še dalje in so se nemški in češki radikali začeli pretepati. Ko so slednjič zmernjši poslanci pomirili pretepa-jočo se gručo, se je seja zopet nadaljevala. Ko je imel še posl. Novak zaključno be-se-do, je zbornica prešla k glasovanju o nu-jnosti predlogov nemških poslancev Kinder-manna, Huferja in Pacherja. Pred prčatkom glasovanja so antisemitje zapustili zbornico. Za nujnost so potem glasovale vse ostale nemške stranke in Italijani, a nujnost je bila vsejedno odklonjena.

O položaju. Včeraj so se gospóla v slavni avstrijski zbornici — topli! Da, prav topli in ne samo z besedami. In to neposredno po razpravi, o kateri se je nadejal g. Koerber, da prinese nekoliko jasnosti v položaj. Pa saj je res postalo jasno — jasno namreč, da je metoda lepih govorov pri kraju se svojo latinščino! Jasno je, da je češko nemški spor danes tam, kjer je bil lani ob tem času. Lepi govori ga niso niti za korak približali k rešitvi. Sedaj res ne preostaja drugzega, nego elušati nasvet, ki ga je dal predvčerajšnjim češki poslanec dr. Herold v razpravi o Koerberjevi izjavi. Menil je: Čehi ča-kajo najprej na kako dejanje — potem že pridet tudi do ber svet!

Torej kacega dejanja treba, ki naj raz-volzja situacijo! In na Dunaju da baje res pričakujejo za ta dni odločilnega čina. Te dni da pride odločitev, na katero stran se spopolni politična in parlamentarna situ-vacija? V parlamentarnih krogih se zatrja, da monarh pszljivo sledi prizadevanjem dra. Koerberja, da napravi parlament zmožnim za delo. Krona pa da je tudi odlo-čena — tako zatrja praška »Politik« — poseči v mes in določiti pot iz zmešnjave. V sredini vseh projektov da so češki poslanci, kajti dejstvo je, da so se vplivne in merodavne osebe opetovano obrnile do vodstva češkega kluba, pod kakimi pogoji bi Čehi pustili svobodno pot dnev-nemu redu, izlasti pa rešitvi vojne predloge in protačunskega provizorija?

Temu nasprotno pa se nadeja »Neue Freie Presse«, da se dr. Koerber po zmoti, ki da jo je zagrešil se svojo zadnjo izjavo, umakne k svoji »brezstrastni vstrajnosti« (to je: k vstrajnemu odklanjanju vsega, čegar nočejo dovoliti Nemci) ter da se ni bati spremembe kurza. Vse govorice o odločitvi državnega zbora in o koalicii za strmoglav-ljenje Koerberjeve vlade da imajo le ta namen, da bi se razmere še bolj za-motale.

Ali kaka logika je to, ako pravi nemško-liberalni list, da nikdo ne veruje, da bi bil dr. Koerber v stanu niti pogajati se s Čehi radi kakih konecij — in ako dostavlja hitro potem: »Ne taji se pa, da se dr. Koerber trudi, da zopet zveže pretrgano nit pogajanja s Čehi!«

Torej dr. Koerber se niti pogajati ne more s Čehi, a vendar se ne da tajiti, da se trudi, da bi zopet zvezel nit — pogajanj! — Nemško-liberalna logika, vredna si pa-tenta!

Sicer pa se ni čuditi tudi tej logiki, če hoče kdo čuvati nemško stališče in vendar ublažati nevarnost, ki grozi priljubljeni vladi od — češkega stališča! Da bo nastreženo Nemcem, veljaj zapoved, da se Koerber ne sme niti pogajati s Čehi; ali v namen, da se razširi zagata, v kateri tči g. Koerber se svojimi »temeljnimi načeli«, naj se le lepo — pogaja s Čehi.

»Objektivnost« sedanje vlade. — Govori dra. Koerberja si niso podobni le po uglajenosti forme, in po mnogovrstnosti go-vorniških figur, ampak imajo tudi eden in isti refren. Najglasneje se v govorih g. mi-nisterskega predsednika povdarja »objektiv-nost« sedanje vlade. Mi Jugoslovani jo občutimo na lastni koži dan na dan to objektivnost. Sedaj pa osvetljuje tudi kon-servativni »Linzer Volksblatt« to objektiv-nost Koerberjeve vlade s kričečo ilustracijo:

Na Zgornjem Avstrijskem, kjer imajo v veleposestvu konservativci večino, je vlada prisilila konservativno večino, da je sklenila kompromis z liberalnimi veleposestniki. Pri-silila pa jih s tem, da je dajala razumeti, da sam vladar želi takega kom-promisa.

Tako na Zgornjem Avstrijskem, kjer je hotela liberalcem pripomoči do par-mandatov.

Več nego naravno bi bilo, ako bi »objektivna« vlada Koerberjeva bila tako — objektivna tudi na Štajarskem, da bi večino veleposestva silila v kompromis z manjšino. Kajti dovoljeno je menda mnenje, da je — in sicer po pravilih objektivnosti — kompromis na Štajerskem istotako lepa in priporočljiva stvar kakor na Zgoranjem Avstrijskem. Ali pa ne? Po mnenju Koerberjeve vlade — ne! Kajti ista Koerberjeva vlada, ki je na Zgornjem Avstrijskem silila konservativce v kompromis z liberalci, se na Štajerskem niti ganila ni! In to zato: ker tu bi morali nemški liberalci privoščiti konservativcem par mandatov. Da bi tudi od nemških liberalcev zahtevala, kar se jej vidi jako pravično nasproti konservativcem, ne, tako daleč se še ni vspela vladna — objek-tivnost!

Gori navedeno konservativno glasilo pro-testuje proti temu, da ravno uradniška vlada spravlja krono v zvezo z volilnimi bor-bami.

No, konservativno glasilo naj bi se bilo potrudilo tudi na Kranjsko, kjer bi našlo še bolj kričeč slučaj. Tu bi našlo, ne le da par tucatov nemških in nemškutarskih več ali — manje veleposestnikov ne prepušča ni enega mandata le za par glasov manjši manjšini, ampak da teh par tucatov liberalnih grajščakov ima skoraj tretjino dež. zbora v svojih rokah, ki ob obstoječih razmerah terorizirajo vso zbornico in jej vsiljujejo svojo voljo...! To je neču-veno, kričeče, uprav — srednjeveško. Seveda je v tej družbi grajščakov tudi baron Schwa-gel, ki je eden ogelnih kamenov tiste družbe, ki je gori v parlamentu na Dunaju tako blizu g. Koerberja sreč.

Konservativno glasilo v Lincu naj en-krat pribije ta kričeči kranjski slučaj. Sicer pa se strinjamo z njim, ko pravi, da je vera v nepristranost Koerberjeve vlade, kjer je še kaj bilo te vere, jako omajana.

»Politik« stavlja zopet v paralelo po-stopanje Koerberjevo na Češkem z njega postopanjem na Moravskem. Na Češkem je prisilil konservativno veleposestvo, da je od-stopilo liberalnemu 21 mandatov; na Morav-skem pa je ostal guh kakor kamen, ko so konservativci zahtevali primerno zastopstvo. Praški list pripominja: Tako je g. Koerber v praksi povsodi goreč pospeševatelj liberal-nih Nemcev, dočim ima za druge k večemu — lepe govore!

Tržaske vesti.

»Stvarni popravki« laških poslancev. V predvčerajšnji seji poslanske zbornice je zopet briljiral jeden laških poslancev (Maz-zorana) se svojim famoznim stvarnim poprav-kom. Hotel je popravljati izvajanja poslancea Biankinija, a je s tem poskusom popolnoma pogorel.

Posl. Biankini je trdil, da tržaški mestni Slovenci nimajo slovenskih ljudskih šol, Mazzorana pa je to Biankinijevo trditev »pobil« s tem, da je našteval slovenske šole po — tržaški okolici! Naštel jih je deset. Ako bi jih šel štet še dalje na Kras in morda tudi na Kranjsko, bi jih bil morda še več naštel! Ali menimo, da s tem — in ako jih tam nasteje tudi 10.000 — še vedno ni dokazano, da imajo tržaški mestni Slovenci slovenske ljudske šole! Na ta na-čin se tudi lahko dokaže, da je konj ali pa k do drugi, osel! Vzame se jednega osla, pogleda se mu ušesa in se reče: ker ima ta »konj« dolga ušesa, je ta »konj« osel!

Dalje je trdil posl. Mazzorana, da oko-ličanske slovenske šole vzdržujejo le Ita-lijani, ker da Slovenci sestavljajo revnejši del prebivalstva. Pred vsem moram omeniti, da je posl. Mazzorana grozno slabo podko-van v nacionalni ekonomiji, ako meni, da (posebno v mestih) premožnejši sloji plačujejo davke. Ti sloji so po večini le posredovalci, ki žulje revnejših slojev (in konsumentov sploh) bahato, kakor svoj denar, izročajo v obliki davka pristojnim oblastim.

Število konsumentov je sploh oni faktor, ki nosi breme davkov. To je na sploh; dru-gače pa je v trgovinskih mestih in indu-strijalnih krajih, tu pomagajo plačevati davke

tudi vnanji faktorji, t. j. one dežele, ki se-stavljajo trgovinski teritorij dotičnega mesta, oziroma, ki so odjemalke dotičnih industri-j-skih izdelkov.

V obeh slučajih plačujejo Slovenci v Trstu gotovo več davka, nego se, toliko od-strani države, kolikor od strani dežele po-troša za razmerne narodne potrebe tržaških mestnih in okoličanskih Slovencev.

Prvič je število tukajšnjih Slovencev več, nego so razmerni stroški, ki se trosijo na pr. za slovenske šole. Slovenci plačujejo torej kakor konsumenti več davka, nego se razumno trosi za njih potrebe. Drugič pa bazira davčna moč Trsta na trgovini in na porajajoči se industriji, ki imati obe po-velikanski večini bližnje slovenske in dalnje avstrijsko- in balkansko-slovenske odjemalce! Torej ni res, da Italijani vzdržujejo sloven-ske šole v okolici, marveč je res, da Slovenci in Slovani vzdržujejo ne samo italijanske šole v Trstu, marveč tudi Trst sploh.

Tako je, gospod Mazzorana, ako hočemo tudi abstrahirati od dejstva, da jih je med mestnimi in posebno okoličanskimi Slovenci tudi mnogo takih, ki poleg tega, da so kon-sumenti, plačujejo še direktni davek.

Kar se tiče Mazzoranove trditve, da je tržaško-koperska škofija po več nego dveh tretjinah laška, odgovarjamo čisto na kratko, da je to čisto navadna laž, kateri niti Maz-zorana sam ne veruje.

Po obnem zboru pol. društva »Edi-nost«. (Zvršatek). »Obzor« izvaja, da posle-dica demokratičnosti narodnega dela v Istri je ta, da zmisel za realno drobno delo, za realno drobno politiko, ni v našem narodu nikjer tako razvit kakor ravno v Istri. Istran ve, da more računati le na samega sebe. Protivniki ga imenujejo barbara in se bore proti njemu v imenu kulture, a on nima ničesar drugzega, nego svojo zavest in svojo voljo, svojo glavo in svojo roko. On ne pri-čakuje pomoči od zunaj, on se sam bori za svoje človeško in narodno pravo, in v tej borbi se jači!

Na to dokazuje »Obzor«, da je ustavna zavest Slovencev in Hrvatov v Istri — kar se posebno kaže na upravah občin, oziroma na kontroli nad istimi od strani naroda — mnogo večja, nego li v Hrvatski. Ravno to usposob-lja v veliki meri istrskega Slovana za borbo. Ali tudi ta vztrajnost ima svoje meje, tudi ta odprna sila more oslabin. Zagrebški list opozarja na dejstvo, da se je irredentistično gibanje v zadnje čase silno razširilo, da ita-lijanski element dobiva velike podpore, da ima močnejšo oporo v oficijelni in neoficijelni Italiji, v neodločnosti Avstrije in slednjič v nebrizičnosti ostalih Hrvatov in Slovencev.

Mnogo se govori — pravi »Obzor« — o »siroti Istri«, o »bedni Istri« itd., ali prave, organizirane, izdatne podpore jej ne nudimo. Ne poznamo prav razmer in neume-jemo važnosti Istre. Mi ne bi smeli senti-mentalno vzdihovati o sužnjih in raji Istre, ampak vedeti bi morali, da je ta raja postala človek, energičen in vreden, da ta človek ima vsa dobra svojstva za vpešen boj, pak da mu moramo mi pomagati z vsem, s čemer moremo, ker vse, kar mu dajemo, dano je v dobre roke. S tem okoristi on sebe in nas veliko bolj, nego si znamo in hočemo sami. »Obzor« zaključuje: Vaemu našemu Pri-morju, od Kotara do Trsta, je napovedana od irredente vojna — treba, da dobro gospoda-rimo se svojimi narodnimi silami in narodnim imetjem, bilo to imetje katere-koli vrsti. Zbirajmo svoje sile in žnjimi podpirajmo na-rodne straže, ki so v nevarnosti!

In zopet Jurizza! Neki redar naletel je včeraj po noči v kavarni na trgu stare mitnice na znanega Benedikta Jurizzo, kateri je izgnan iz našega mesta in ga proglasil aretiranim. Ta pa ni hotel redarju slediti in se mu je postavil v bran. Ker ga redar ni mogel drugače ukrotiti, usekal ga je se sab-ljo po glavi. Med tem sta prišla še dva druga redarja, katera sta prvemu pomagala zvezati Jurizzo. Pozneje so ga odveli na zdravniško postajo, kjer mu je bila rana ob-vezana.

Velika nesreča. 58 letni Matej Avban iz Koloaje št. 7, uslužbenec tvrčke Paris', je včeraj popoldne ponesrečil. Ko je nízal v zalogi bale bombaža, padla je jedna bala nanj in mu na več mestih zlomila nogo.

Samomor. V vodnjak je skočila in v njem utonila 47 letna perica Marija Dra-govina od Sv. Ivana. Ko so jo izlekli, bila je že mrtva. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Justu.

Dragovina je bila udova in je stano-vala v hiši št. 232 pri Sv. Ivanu.

15 litrov vina so spili minulo soboto zvečer trije pivei v Sempetru pri Novem-mestu. Okolu 11. ure ponoči se je vračal proti domu 36-letni kočar Fr. Rataj, padel v neko lužo in utonil. Naslednji dan so ga našli na trebuhu ležečega.

Revež! Ne dolgo temu ga je morala (ker je bil preveč nemiren in ker je hišni lastnik zahteval tako): ali zapoditi iz hiše, ali mu pa preskrbeti usmiljenega človeka, ki bi ga hotel vzeti »za svojega«.

Posrečilo se jej je zadnje, ker ga je vzel gospod D., narodni Dalmatince. Seveda je moral žalostni domorodkinji obljubiti, da bo ravnal z njim kakor se mora ravnati z vsa-kim poštenjakom.

Izgnanec je bil priden in pameten, a ker je moral zapustiti Trst in svoje, je bil mejpotoma v Dalmacijo na parniku »Petka« — žalosten. Za prvo nesrečo rada sledi druga; tako se je zgodilo, da ga je gospod D. — pozabil na parobrodu! Ker niso vedeli kaj početi z njim — na parobrodu ga niso potrebovali, — ga je gospod kapitan, ali kdo drugi izročil nekemu težaku v varstvo. Tu je pa sledila tretja, največja in menda — — zadnja nesreča, ki ga je zadela na tem svetu. Kakor se poroča žalostni njegovi last-nici, so reveža — ubili!

Žalostna, neutolajljiva žena, je pisala sama dve pismi na g. D. in zahtevala poja-snil. Ker pa ni vdobila še odgovora je dala pisati še tretje pismo, v katerem zahteva od-škodnino, ali pa svojega — psa nazaj! Uboga žena!

Dražbe premičnin. V soboto, dne 14. nov. ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. v. kr. okrajnega sodišča za et-vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Škedenj 275, konj; ulica S. Spiridione 3, mesarska oprema; ulica Commerciale 9, hišna oprava; Vojašnica in ulica Montorsino 3, hišna oprava in krčmarska oprava; ulica Gappa 2 in trg Stazione, železna blagajna in pisarniška oprema.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 9.1 ob 2. uri popoldne 15.— C. — Takomer ob 7. uri zjutraj 766.0 — Danes plima ob 8.1 predp. in ob 8.30 pop. : oseka ob 2.12 popoldne in ob 2.6 popoldne.

Društvene vesti.

Posvetovanje. Niže podpisani vabi p. n. ude »Delalskega konsumnega društva pri sv. Jakobu« na posvetovanje, ki bo v nedeljo dne 16. novembra t. l. ob 4. uri popoldne v šoli pri sv. Jakobu ozirom na odločitev občenega zbora, določenega za 21. dan t. m. Kdor se zanima za društvo, izvoli priti v nedeljo na posvetovanje.

Miha Hrvatin.

Za žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metodija je nabral č. g. Zupan-čič pri sv. Ivanu od Mohorjanov 5 K 20 st. Na nespornostni igri v »Narodnem domu« pri Sv. Ivanu je nabral rodoljub 2 K 20 st. Živel!

Vesti iz ostale Primorske.

× Zborovanje socialistov v Spljetu. V nedeljo so priredili socialisti shod v Spljetu v Dalmaciji. O tem shodu posnem-ljemo iz »Jedinstva«: Na shod so prišli Pit-toni, Dorbić, Linhart, Bugšeg iz Zagreba ter Šnajder iz Zadra. Prvaki italijanske stranke so šli prirediteljem na roko, prepustivši jim dvorano »Ginnas-tice« za predhodne dogovore in dvorano »Armonia«. Došlo je kakih 600 ljudi, med temi tudi mnogo členov društev »Ginnas-tice« in »Bersaglio«. Bilo je tudi hrvatskih delav-cev. Zborovalce je nagovoril socialistični Gu-dich po italijanski, povabil jih, naj si izvolijo predsednika. Na prigovor, da to ni po pra-vilih socializma, ako se govori samo ita-lijanski, je omenjeni gospod ponovil isto po hrvatski. Predsednikom je bil izvoljen gosp. Dorbić. Na to so govorili Bugšeg, Dorbić, Šnajder in Pittoni, razvijaje znana razlaga-nja programa in ciljev socializma. Bugšeg je govoril tudi o razmerah v Dalmaciji, da-si je bil to pot prvič v pokrajini. V soboto je prvič došel v Dalmacijo, v nedeljo pa je tolmačil nje gospodarske razmere!! Pittoni je silno napadal »Jedin-stvo«, da si ne zna hrvatskega niti ene be-sedice.

Za socijalističnimi govorniki se je prigla-sil za besedo urednik »Jedinstva« gospod Stražičić.

Povdarjal je, da to ni socijalističen, ampak meščanski shod; konstatiral je, da so bili socijalistični predgovorniki agresivni, da so napadali na internacionalizem, domovinske ideale in katolike (to seveda se svojega stališča.) On da jim boče odgovarjati kakor Hrvat in katolik se stališča idealov vere in domovine. Ako se govori o blaženju stanja bednih, je to dobro. Saj kdo ne bi želel utesiti vsako bedo? To nam je vera zasadila v srce, tako so nas učile naše matere. Ali tudi odlični socijalisti pišejo, da se bori za dobro pojedincev, kdor se bori za narode, da je dobro narodov tudi dobro pojedincev. Ekonomisti razvijajo načelo, da borba za svobodo in jedinstvo kacega naroda donesa istemu hkratu tudi gospodarsko poboljšanje. Torej naloga socijalistov ne sme biti taka, kakor so jo razvijali predgovorniki, da se namreč bore le proti bedi pojedincev, ampak boriti se treba proti bedi celih narodov. A kateri narod je bednejši od hrvatskega? A kje so socijalisti, da bi pomagali? Oni razvijajo internacionalizem. Ali jaz umejem, ako delavstvo enega kraja nudi roko v pomoč delavstvu drugega kraja, da se vzajemno bore za svoje dobro: ne umejem pa, da radi tega internacionalizem šepače Hrvat, ako je socijalist: »Čuješ, ti ne moreš biti več Hrvat, ti ne smeš več ljubiti hrv. domovine, niti delati za njo!«

Socijalisti so rekli, da socijalistično gibanje datira od 40 let nazaj. To sicer ni tako; ali oni so rekli, ker mislijo samo na Italijo! Jaz vem, da je to gibanje začelo na Angleškem, pak na Francozskem pred 50 leti, ko v Italiji ni bilo socijalistov, istotako ne na Nemškem in ne na Madjarskem. A zakaj? Zato, ker Anglija in Francija sta bili v jedinjeni, dočim Italija ni bila. Dokler so se v Italiji borili za svobodo in jedinstvo, niso niti mislili na socijalizem. A ker se mi Hrvatje danes borimo za svobodo in jedinstvo: čemu ste prišli danes semkaj (obračivši se do socijalističnih govornikov), vi Italijani in Nemci iz Trsta, Ljubljane in z Dunaja? Ali ste došli, kakor vam je dolžnost, pomagati hrvatskemu narodu v borbi za svobodo in jedinstvo? Došli ste, da nam propovedujete internacionalizem; ali le nam, ker sicer ste tudi vi dobri Italijani! Tudi češki socijalisti so najprej čehi, a poljski socijalisti, ki se kakor levi bore proti šlahiti, so ob enem najbolj slonovi in patrijoti Poljake!! (Zvršetek pride.)

× Iz Nabrežine nam pišejo: Naš »Martinov večer« je vspel lepo; vendar ni bilo vse tako, kakor je bilo pričakovati. Pogrešali smo marsikoga, od katerega bi smeli pričakovati, da kaj pripomore v tak dobrotvoren namen. Vzroka temu nečemo zasledovati tu in pravimo le, da oseba nasprotstva valed bližajočih se občinških volitev niso umestna tudi ob takih prilikah. Če tudi je navskrižje tu in tam, kjer gre za plemenite namene, ga ne sme biti!

Iskreno se moramo zahvaliti vsajim gostom, osobito iz Sežane, ki so pokazali, da jim je na srečo blagor naše dece. Pa tudi iz Komna, s Proseka in iz Trsta smo videli gostov. Zadovoljstvom konstatujemo, da sta toliko orkester — ki je bil viharo aplavdiran — kolikor pevski zbor izborna proizvodnja vse točke. Iskreno moramo izraziti zaslužno pohvalo našim vrlim igralcem.

Vstopnino so preplačali gg.: Franc Luvin 1 K, Gerbec 30 st., Novljan Franc 1 K, Tomaž Grusten 4 K, dr. Svoboda 3 K, Janez Čaharja podžupan 40 st. — Dalje so svoj prihod opravičili sledeči gospodje in doposlali: Achille Nardini 1 K, Gabrijel Gašpari Komeu 2 K, neimenovan 1 K, I. Koren nadučitelj Prosek 1 K 30 st., Alojzij Gorup veletržec Prosek 4 K.

Naš vrli »Piro« pa je nabral med zastalimi krokarji v isti blag nam 7 K 16 st. Vsem darovalcem in vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli, da smo mogli prirediti tako lep večer, bodi izrečena prisrčna zahvala.

× Občinske volitve v Vodnjani so se višle minolega meseca in menda niso izpale prav po želji laške oligarhije. Županom je bil izvoljen odvetnik dr. Mrak. V občinski zastop sta bila izvoljena tudi dva hrvatska kmeta-korenjaka: Mate Radolović iz Roverije in Ante Rodohović iz Marčane. Njiju namestnikom pa Mate Juršič iz Roverije.

× V Barbanu so se izvršile občinske volitve tiho in mirno v zvezi z raznim agitacijam protivnikov. V vseh treh razredih je bila volitev soglasna. Hvala takemu narodu.

× Novi škof v Hvaru. »Wiener Zeitung« je že objavila imenovanje dominikance, eksprovincijala Jordana Zaninovića škofom v Hvaru.

Vesti iz Kranjske.

× Nemška predznost. Včeraj so v Ljubljani aretirali dva nemška igralca. Najprej sta psovala železniškega paznika, ker ju je opozoril, da je prepovedano hoditi po železnici. Potem sta se v pisarni na kolodvoru vedla tako nesramno, da so ju odstranili od tam. Na to sta zasmehovala stražnika, ki ju je vprašal po njihovi imenih, s tem, da mu ni sta hotela povedati svojih imen. Še le na magistratu sta povedala svoji imeni.

Na vse zadnje bi bil to le malenkosten dogodek, ako bi ravno ta dva ljubljanska Nemca ne bila tip Nemcev, ki žive med drugimi narodi. Povsodi se čutijo skor gospodarje v svoji hiši, ki smejo zasmehovati domačine. In gorje, če jih je kdo zavrnil v meje pristojnosti! Danes jutri boste gotovo čitali v katerem nemškem listu o — mučenstvu teh siromakov vled nestrpnosti in surovosti domačinov. Tako se dogaja dan na dan v tisoč variacijah.

× Medveda so srečali ljudje, ki so predvčerajšnjim zjutraj šli na Ig na semenj. Seveda je zavladal med njimi velik strah. Ta medved straši že dlje časa okrog Rakitne in v sosesčini.

× Huda nesreča v kamenolomu. V kamenolomu g. Kobija pri Podpeči se je predvčerajšnjim zvečer dogodila huda nesreča. Utrgal se je namreč velik del skalovja in padel na hišo in gospodarska poslopja posestnika Janeza Šviglija. — Skalovje je hišo zelo poškodovalo, hram in hlev pa sta se podrla. V hlevu je bilo 7 glav goveje živine in trije prešiči. — Žvina je popolnoma zmečkana. Na srečo pa ni noben človek po nesreči.

Vesti iz Štajerske.

— Novi peklenški naklepi proti štajerskim Slovincem. V zadnjem zasedanju dež. zbora v Gradcu je večina vsprejela predlog, po katerem bi se vpliv mest in trgov na volitvah v okrajne zastope razširil na škodo kmečkih občin. Nemoi bi namreč radi dobili okrajne zastope, ker bi s tem dobili tudi šolo v roke. Okrajni zastop voli namreč tudi člene v okrajni šolski svet. Ker pa cesar ni potrdil rečenega predloga, snujejo sedaj Nemoi druge peklenške naklepe proti štajerskim Slovincem. Sedaj hočejo staviti v deželnem zboru predlog, da se okrajni zastopi in okrajni šolski sveti odpravijo, učitelje pa naj bi nastavljal skozi in skozi nemški deželni šolski svet. Ako bi ta predlog postal zakon, bodo slovenske šole in žrnjimi slovenski narod na Štajerskem izročene Nemoem na milost in nemilost — Slovinci bi bili položeni na smrtno posteljo. Pa tudi za ljudstvo sploh bi bil to hud udarec; ono bi moralo plačevati za šolo, ne da bi imelo pravico kaj govoriti. Ves narod se mora vzdigniti proti takim peklenškim nakanam, v prvi vrsti pa morajo nastopiti njega zastopniki-poslanci!

Vesti iz Koroške.

× Čudno! Mnogo je slučajev v okolici Celovca, ko stariši nočejo pošiljati otrok v šolo radi prevetike o daljenosti od šole. Nedavno temu pa je e. kr. okrajno glavarstvo v Celovcu določilo, da morajo učitelji zmiriti to pct. O umestnosti tega naloga nečemo govoriti, ali čudno se mora zdeti vsakomur, da so učitelji dobili tak nalog ravno te dni, pred — volitvami!!

× Zborovanje koroških slovenskih posojilnic. Dne 22. oktobra se je vršilo v »Narodnem domu« v Velikovecu zborovanje koroških slovenskih posojilnic, oziroma izredni občni zbor »Zveze slovenskih posojilnic v Celju«. Na zborovanje sta došla tudi pravni konsulent g. dr. Ivan Dežko in revizor »Zveze« g. Jošt. G. revizor je v svojem poročilu konstatiral, da je uradovanje pri veliki večini koroških posojilnic v prav lepem redu, pri nekaterih celo uzorno. Če je pa kje še kakov nedostatek, se temu ni čuditi, ker po nekod vodijo posojilnice sami kmetje, ki so sicer poštenjaki, ali mnogokateri njih se je še le pozneje, zapustivši nemško šolo, naučil slovensko pisati in čitati. »Mir« piše o tem zborovanju:

Takega shoda Velikovec še ni videl. — Prišlo je od blizu in daleč vse polno zastop-

nikov in pooblaščenecv koroških slovenskih posojilnic, tako, da so bili zborovalna dvorana in postranski prostori »Narodnega doma« polni in je morala velika večina zborovalecv stoji poslušati. Shod je bila krasna in impozantna manifestacija koroških slovenskih posojilničarjev, ki so s svojo tako ogromno udeležbo in s paznim zasledovanjem vseh razprav došlih govornikov dokazali, da se zavdajo velikih koristi, biti člani »Zveze slovenskih posojilnic v Celju« ter da jih od te svoje ustanoviteljice in stare zaščitnice ne odvrne nobeno nagovarjanje, pa tudi ne kakršnakoli sila. Vseh zborovalecv je bilo nad 100 in veselja se nam je topilo srce, ko smo zopet videli zbrane na hvaležnem narodnem delu skoraj vse naše zveste stare koroške korenjake in prvoboritelje.

Razne vesti.

25-letnica papežtva. Dne 20. februarja prihodnjega leta mine 25 let, odkar je Lev XIII. zasel papeški prestol. Ta dan bodo svečano proslavljali po vsem katoliškem svetu.

Car v Rimu. Od dobro obveščene strani zatrjajo, da pride car v Rim še le po pravoslavni Velikonoči. Tudi od te strani potrjajo, da carja vsprejme tudi papež.

Smrt vled vrenja mošta. V obrenskem mestu Bibelsheim so našli v kleti kmeta Graessa vso družino mrtvo: moža, ženo, hčer in unuka. — Zadušilo jih je vled vrenja mošta.

Samoubojstvo pred poroko. Na Dunaju se je zgodil te dni veletragičen slučaj. V Karlovi cerkvi se je imela vršiti poroka med učiteljem Schusterjem in hčerjo nekega dunajskega arhitekta. V cerkvi se je bilo že zbralo mnogo prijateljev in znancev, ali mlade dvojice ni hotelo dolgo biti. Kar je prihitel nekdo, ki je pripovedoval potrttega obraza, da je žena težko obolela in da se mora poroka odložiti. Pozneje pa so doznali grozno resnico, da se je namreč mladi učitelj zjutraj ustrelil. Vzrok temu groznemu činu je bilo baje napeto razmerje, ki je obstajalo med njegovo in nevestino materjo. Silili so ga baje celo, da mora svojo mater (udovo) odpraviti iz hiše. Tako je mladi mož stal pred hudo alternativo: ali naj se odpove ljubezni do matere, ali ljubezni do izvoljenke! Ljubil pa je obe iz vsega srca. Ta kolizija med ljubeznijo do matere in ljubeznijo do izvoljenke da ga je tako potrla, da je obupal in je — ne hoté žrtvovati ne ene, ne druge ljubezni — žrtvoval samega sebe!

Umorstvo iz materinske ljubezni. V Bois-Colombes, pred vratmi Pariza, je 70-letna udova Josipina Bansenwina umorila svojo edino hčer Olgo, ustrelivši v njo in ranivši jo z mečem. Vzrok temu groznemu činu je bila — materinska ljubezen. Olga je bila namreč slaboumna in radi tega ločena od svojega moža; a starka ni hotela, da jej hči ostane na svetu brez sredstev in zapuščena od vseh.

»Podporno društvo za slovenske visokošolce v Pragi« bo imelo dne 29. listopada t. l. ob 6. in pol uri zvečer pri »Chodery« svoj občni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo tajnikovo. 2. Poročilo blagajnikovo. 3. Poročilo revizorjev. 4. Volitev predsednika, 2 členov odbora in 3 namestnikov. 5. Svobodni predlogi. — Le ti predlogi naj se po §. 19. društvenih pravil do 21. listopada odbora pismeno prigrasijo.

V Pragi, 12. listopada 1902.
Josip Germ F. Tomšič
t. č. tajnik. t. č. preds.

Družbi sv. Cirila in Metodija so od 15. do konca oktobra poslali prispevke p. n. gospoda in društva: Upravištvo »Slovenskega Naroda« 115 K 60 st., uredništvo »Slovenca« 31 K 41 st., poštni ravnatelj M. Šurli ob ugodni rešitvi pravične zadeve 50 K, kaplan Fran Gomilek pri sv. Lenartu v Slovenskih goricah nabranih 8 K, podružnica za Rožek 27 K 50 st., profesor dr. Fran Hlešič v Ljubljni »narodno gospodarstvo pri šolskih zvezkih« 2 K, podružnica za Velikovec in okolico 25 K 70 st., tovarnar Ivan Jebačin od kave 200 K. — Družba je imela meseca oktobra 1280 K 98 st. dohodkov in 4885 K 54 st. stroškov; vsi letošnji izdatki (do 1. novembra) pa presegajo prejemke za 1811 K 99 st.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metodija.

Brzojavna poročila.

Državni zbor.

DUNAJ 14. (B.) Zbornica poslancev. — Med došliimi spisi je interpelacija posl. dra. Ferrija, dra. Klaiča in tovarišev do ministrov za finance in poljedelstvo radi izključne rabe italijanskega jezika od strani finančne prokurature v Dalmaciji.

Defraudacija v posojilnici sv. Vlacava.

PRAGA 14. (B.) Na podlagi preiskave so danes zaprli tudi revizorja posojilnice Henrika Bly.

Iz ministerskega sveta italijanskega.

RIM 14. (B.) »Tribuna« javlja, da je današnji ministerski svet odobril zakonski načrt, tičeči se ločitve zakona. Nadalje je ministerski svet pritrdil načrtoma zakona o znižanju cene soli od 40 na 25 centesimov ter opravečanju malih posestnikov od zemljiškega davka.

Bruhanje vulkana.

RIM 14. (B.) Glasom privatne depeše iz Stromboli (severno Sicilije) je vulkan v Stromboli zopet začel bruhati. Bruhanje je spremljano od podzemskih detonacij. Mnogo hiš je poškodovanih, tudi na poljih je škoda velika. Prebivalstvo je jako vznemirjeno, ker se boji novih izbruhov. Čuti je bilo tudi podzemskih sunkov.

Štrajk na Francozskem.

LENS 14. (B.) Včerajšnji kongres premogarjev departementa Nord in Pas de Calais je vsprejel dnevni red, v katerem z ogorčenjem protestira, da je razsodišče odklonilo zahtevo po povzvišanju plačil. V pričakovanju pa, da se parlament pokaže naklonjenega za izvedenje od delavcev zahtevanih reform, je sklenil kongres, da se v najkrajšem času zopet prične delati. Poslanec Basly in Lamendin sta naprosila ministra za pravosodje, naj da izpustiti iz zaporov one delavce, ki so bili obsojeni radi dogodkov povodom štrajka. Po zaključku kongresa je bilo več udeležencev zasramovanih od drugih delavcev s klicem: doli s proslanci!

Obsodba anarhistov.

ŽENEVA 14. (B.) Na razpravi, ki se je vršila danes proti več anarhistom, ki so bili zaprti povodom generalnega štrajka v mesecu oktobru, je kazensko sodišče urednika lista »Risveglio«, Bertonijs, obsodilo na jednoletno ječo. — Poleg njega je bilo obsojenih še več anarhistov, ki so dobili po več mesecev ječe.

Trgovinska pogodba mej Italijo in Brazilijo.

RIM 14. (B.) Vled dogovora med vlada na Italije in Brazilije se je trgovinski dogovor, ki bi potekel z dnem 31. decembra, podaljšal za daljaj dve leti.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)

vpisane zadruga z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zajamčena, tajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, moderni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačen.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA: ZALOGA:

Via Teza, 10 Piazza Rosario št. 2

Vogel (šolsko poslojpe)

Via Limitanea In Via Riberge št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tapetarij, strel in slik. Izvršaje natečbo tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIKI ZASTAV IN PRAVIL

Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franco.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Odvetnik dr. Stanič

odprl je svojo pisarno

v Trstu, Via Carradori 1.

v Galatti-jevi hiši, oddaljeni nekaj korakov (proti morju) od rudečega mosta (Ponte rosso).

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8. od 9-11 in od 2-4.

„Andemo de Franz“

kréma

v ulici Geppa št. 14

Joči vina prve vrste:

Bela vipavska . . . liter po 40 kr

Črna istrska . . . „ 40 „

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah

Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 36 kr.

Črna istrsko liter po 36 kr.

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vino od 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“

trdke

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti gledališču „Armonia“ s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izjemno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu

zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo)

Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.

Poštarne naročbe se izvrše takoj. Pošiljate so poštnine proste.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča

Josip Stantič čevlj. mojster.

Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konzumnega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje straznikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. p. v. avstr. Lloydja.

Wilhelmova tekočina za mazanje

„Bassorin“

c. kr. privilegovana 1871.

1 vrček 2 K, poštni zavoj — 15 komadov 24 K.

Wilhelmov c. kr. priv. „Bassorin“ je sredstvo, čegar pomoč je dokazana po znanstvenih preiskavah in praktičnih skušnjah in se proizvaja iz čisto le v lekarni.

Frana Wilhelma

c. kr. dvornega zalagatelja

v Neunkirchenu, Spodnje Avstrijsko.

Kakor mazilo koristi s tem, da je pomirljivo, hladi in vtolaži bolečino pri boleznih na žilnih, v žilah, udih in kosteh.

Zdravniki ga uporabljajo v teh slučajih, posebno ako se te bolečine kažejo po velikih naporih na marširanju ali pri zastarelih boleznih. Rabijo ga tudi hribolazci, gozdarji, vrtnarji, telovadci in kolesarji z najboljšim uspehom.

V znak prisnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (d. vet. cerkva).

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno.

(10% popusta.)

Velika zaloga

platnenega in bombažnega blaga

u ulici Nuova št. 15

zraven pekarnice Morin

trdke Vittorio Gasparini

Dobiva se frustanj v barvah, pristne fraucozke tkanine, angleške maje, nogovice in švicarske veznine, kotonina, platno, prtnica, pita za steno, specija krila, srajce za gospe, robci itd

(Oprave za neveste.)

Prodaja po stalnih cenah.

(Najnižje cene.)

Henrik Preuer

Trst, Via Nuova št. 18.

Tovarna pohištva od bambusa, fušpana in vrbja.

Popolne oprave, najbolj pripravne za darove kakor: stolice, naslanjači, etažere, mizice, španske stene za peči ali proti prepihu itd. itd.

Najzmernejše cene.

Najugodnejše cene.

Skladišče slavnoznanih platenin

in namiznih prtov

iz Fiandre

iz tovarn v Countrai (Belgija)

se nahaja v

novi prodajalnici platenin in bombaževin

Peter Klansich

Piazza Nuova (Gadolz) 1, zraven knjigarne Chiopris.

Izključno zastopstvo se skladiščem: za Trst, Goriško, Reko, Istro in Dalmacijo.

Velik dohod nogovic vseh vrst za gospe, gospode in deco.

Najugodnejše cene.

V trgovini z manifakturnim blagom

trdke

Giuseppe Bolle

ulica Nuova, nasproti palači Salem

se prodaja

1 zimska maja za ženske po nč. 50

moške „ „ 55

Velik izbor fuštanja navadnega, modrega, rudečega, veler izdel. Fiket bel itd.

Splošne slovenske gospodinje

Zahtevajte pri svojih trgovcih

NOVO

Ciril-Metodijevo

cikorijo.

Albert Brosch

TRST. - Ul. S. Antonio 5. - TRST
kožuhar in izdelovalec čepic.

ODLIKOVAN NA RAZSTAVI V TRSTU 1882.

Velika zaloga kožuhovine in čepic za civilne in vojaške osebe.

Izvršuje vse poprave najhitreje in ekonomično. Shranjuje kožuhovino in zimsko obleko ter jamči za vsako škodo proti molen in egaju.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

Gustav Bonazza

v Trstu, Piazza Barriera vecchia.
(vokal Androna del' Olmo).

Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev in tapetarij.

— Popolno opremljene sobe. — Konkurenčne cene.

Naročbe se dostavijo razven embalaže franko na kolodvor ali brod v Trstu

Velikanski izbor raznega pohištva

spalne in jedilne sobe, svetlo ali megleno politirane.

Bogat izbor

divanov, okvirjev, ogledal, stolic, stenskih ur

se nahaja v dobroznani

zalogi pohištva

Rafael Italia

Trst - ul. Malcanton št. 1. - Trst.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. — Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

A. BUCHBINDER

TRST. — ulica Riborgo št. 27. — TRST.

Raznovrstna zaloga ogledal in okvirjev tapetarij vseh vrst, ročnih kovčkov in velikih kovčkov vseh vrst po načrtih železnice. Naročbe sprejema za kompletne sobe toli v mestu koli za odpošiljanje po železnici ali morju.

Mihael Zeppar

v Trstu, ulica San Giovanni št. 12

ima zalogo pečij od majolike v velikem izboru, sama novost, bodisi glede risarij ali barv. Snov sestaja od same stanovitne zemlje. Izključna zaloga za Trst, Primorje in Dalmacijo slavnoznane in odlikovane tovarne za peči Bratov Schütz v Blanskem (Morava) ustanovljena 1848. Pri teh pečih se prihrani 50% na kurjavi. Lastna tovarna štedilnih pečij iz železa ali udelanih z majoliko. Izvršitev po meri in nizkih cenah.

TOVARNA POHIŠTVA

IGNACIJ KRON

Dvorni založnik. — Ustanovlj. 1848.

ulica Cassa di Risparmio
Tovarna na Dunaju.

Novi ceniki, izvorni narisi, načrti za sobe na zahtevanje brezplačno.